

Begrijpend en kritisch lezen in het hoger onderwijs

Wat werkt, wat schuurt, en hoe pakken we het samen aan?

Kennismaking

Wie is wie?

Succes

Falen

Screening aan de poort Taaltest

Taaltest = verplichte, niet-bindende hogeschoolbrede, digitale toets sinds 2015-2016

- Versie voor bachelors
- Versie voor graduatens

DE TAALTEST WAT IS DAT NU JUIST?

Deze poster geeft kort weer wat de taaltest nu juist meet. De taaltest bestaat namelijk uit verschillende onderdelen. Hieronder leggen we uit wat deze onderdelen juist betekenen.

Voor ieder onderdeel van de taaltest wordt er een deelscore gegeven. Vervolgens wordt er ook een totaalscore berekend. Bijkomend worden deze resultaten aangevuld met de aanduiding A, B, C of D. Een 'A' betekent dat de score van de betreffende student samenvalt met de score van de 25% best scorende studenten uit ons testpubliek, een 'B' staat voor een resultaat tussen de 26-50% enzovoort. Een score in kwartiel A is beter dan een score in kwartiel B. Het geeft je dus een goede idee van hoe 'goed' de score voor dat onderdeel is. Ieder kwartiel komt overeen met een kleurencategorie, deze zal verder gebruikt worden binnen het oriënteringstraject.

In het begin van het academiejaar leggen onze studenten de instaptoets Nederlands af. Op deze manier kunnen wij hen meteen aan de start informeren over hun startcompetenties met betrekking tot Nederlands en indien nodig aansporen tot remediëring.

ONDERDELEN TAALTEST

SPELLING
STRUCTUUR
GRAMMATICA
LEESBEGRIP
WOORDENSCHAT

01 SPELLING

- o Enkele of dubbele medeklinker
- o Etymologie: c of k, au of ou, ei of ij...
- o Accenttekens
- o Hoofdletters
- o Aaneenschrijven
- o Verkleinwoorden
- o ...

02 STRUCTUUR

- o Signaalwoorden
- o Verbanden (opsomming, probleem-oplossing, oorzak-gevolg, conclusie, tegenstelling...)
- o Alinea's in de juiste volgorde plaatsen
- o ...

03 GRAMMATICA

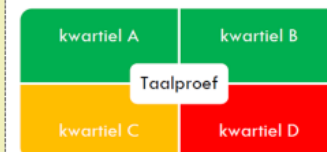
- o Vervoege werkwoorden
- o Aanwijzende voornaamwoorden
- o ...

04 LEESBEGRIP

- o Welk doel heeft een tekst?
- o Welke zin vat een tekst het best samen?
- o Waar gaat de tekst over? (gekoppeld aan een stelling)
- o Alinea linken aan een titel
- o ...

05 WOORDENSCHAT

- o Vervangen door een synoniem
- o Betekenis van een woord verklaren
- o Juiste woord op de juiste plaats invullen in een tekst
- o ...

Kleurencode in het oriënteringstraject overeenkomstig met de kwartielscore van de student

Screening aan de poort Starttoets

Starttoets = verplichte, niet-bindende, digitale, centrale toets voor alle reguliere studenten die aan de lerarenopleiding willen starten.

Deze toets bevat:

- **Geïntegreerde** oefeningen op basis van **lees- en luisterfragmenten**
 - Inhoudelijke meerkeuzevragen op basis van een luisterfragment (bv. uit de Universiteit van Vlaanderen) of op basis van een tekst.
- **Geïsoleerde** oefeningen op **woordenschat, structuur en correct** taalgebruik
 - Welke functie heeft deze structuuraanduiding? (bv. maar) (meerkeuze)
 - Wat betekent een bepaald woord in deze zin/tekst? (meerkeuze)
 - Beluister het fragment en vul de ontbrekende woorden in. (invuloefening)
 - Vul het juiste signaalwoord voor deze zin in. (meerkeuze)
 - Verbeter de fout gespelde of grammaticaal incorrecte woorden in deze tekst. (invuloefening)
 - Welk woord past in deze zin? (meerkeuze)
 - Pas de woordsoort aan zodat het past in de zin. (invuloefening)

PXL STUDY BEE

START CURSUS

Zoals je in de rechterkolom kan zien is er in de tekst structuur aangebracht **door te markeren** en te onderlijnen. Wanneer ik de cursus ga instuderen voor een examen wordt mijn blik en mijn aandacht meteen gericht naar de structuur die ik erin heb aangebracht. Op die manier win ik aan tijd.

Maar wat zijn dan die blauwe markeringen?

De woorden of zinsdelen gemarkeerd in het blauw zijn signaalwoorden. Ze fungeren als wegwijzers doorheen een tekst. Ze geven een indicatie.

SIGNAALWOORDEN

Precisering	meer bepaald, inderdaad, ...
Conclusies	kortom, samenvattend, concluderend,...
Opsomming	behalve, bovendien, daarnaast, allereerst, ...
Contrasten	daarentegen, enerzijds-anderzijds, hoewel, ...

Taalgroei

- online remediëringspakket in Blackboard
- zelfde onderdelen als in de taaltest

Steekkaarten

HOGESCHOOL

Slim lezen, meer begrijpen

Heb je moeite om langere teksten, zoals artikels of cursusteksten te begrijpen? Of heb je het gevoel dat je niet weet wat erin staat na één keer lezen? Probeer eens dit plan van aanpak dat je voor elke tekst kan gebruiken. Doorloop steeds deze stappen voor je de tekst in detail leest. Zo onthoud je veel beter wat in de tekst staat.

HOE GA JE TE WERK?

Stap 1: lees de titel en bekijk alles wat opvalt

Wat springt in het oog? Denk aan een alinea in een ander lettertype, tussentitels, afbeeldingen, tabellen ...

Lees de rest van de tekst nog niet. Wat weet je nu al? Wat kan je voorspellen over de rest van de tekst?

> Je krijgt nu al een algemeen beeld van de tekst.

Stap 2: lees de eerste en de laatste zin van elke alinea

De belangrijkste informatie in een alinea staat bijna altijd in de eerste of de laatste zin. Dat betekent dat je de hoofdgedachte van bijna elke alinea kan achterhalen door enkel de eerste en de laatste zin te lezen. De rest van de alinea geeft meer informatie over die hoofdgedachte en sla je in deze stap nog even over.

TIP: noteer in de kantlijn bij elke alinea één of meer kernwoorden.

> Je ziet hoe de tekst is opgebouwd.

Stap 3: lees (de rest van) de tekst intensief

Lees nu de tekst volledig. Dankzij de vorige stappen ken je intussen de grote lijnen. Daardoor wordt het veel gemakkelijker om de extra informatie uit de tekst te koppelen aan de hoofdzaken - die je al kent vanuit de vorige stappen. Je onthoudt de details omdat je al een algemeen beeld had én de structuur kent.

> Zo blijft de rode draad van de tekst veel beter zichtbaar.

Tijdverlies? Zo lijkt het wel. Maar probeer het eens. Je zal merken dat je zelfs tijd uitspaart doordat je de tekst minder vaak volledig hoeft te lezen en dat je de inhoud veel gemakkelijker onthoudt. Een aanrader!

MEER OEFENINGEN EN HULP VIND JE IN HET REMEDIËRINGS-AANBOD TAALGROEI

v.u. Hogeschool PXL - Dienst Studietoelagen - E-learn- en media 24. 3000 Hasselt - Dienst Studietoelagen - 2020/2025

HOGESCHOOL

Onbekende woorden? Jouw toolbox vol strategieën

Wanneer je tijdens het lezen of luisteren niet weet wat een woord betekent, kan je verschillende woordleerstrategieën inzetten. Op die manier kan je toch zelf de betekenis van onbekende woorden ontdekken en je eigen woordenschat uitbreiden. Welke strategie je inzet is onder andere afhankelijk van je voorkennis van andere woorden of andere talen en kan dus verschillend zijn van persoon tot persoon.

WAT DOE JE DUS ALS JE EEN WOORD NIET BEGRIJPT?

Vraag om verduidelijking.

Je kan uiteraard altijd de spreker vragen om een woord te verduidelijken. Geef gerust aan dat je niet goed weet wat hij met dat woord bedoelt of vraag of hij een voorbeeld kan geven of een ander woord ervoor kent.

Ga het belang van het woord in de tekst na.

Is het woord belangrijk om (de rest van) de tekst te begrijpen? Als dit niet het geval is, dan kan je gewoon verder lezen of luisteren.

Vergelijk het woord met een bekend woord.

Ken je een ander woord dat lijkt op het nieuwe woord? Dat kan een verwant werkwoord, bijvoeglijk of zelfstandig naamwoord zijn. Bv. resulteren < het resultaat.

Leid de betekenis van het woord af uit de context.

Afbeeldingen kunnen hierbij helpen, maar ook woorden en zinnen die net voor en na het woord in de tekst staan kunnen iets meer vertellen over de

betekenis van een woord. Soms wordt een woord verderop in de tekst uitgelegd, staat er een synoniem of een voorbeeld waardoor het duidelijk wordt.

Analyseer de woordopbouw.

Ga na of je één of meerdere delen van het woord herkent, bijvoorbeeld een voor- of achtervoegsel zoals 'a-' (- niet): 'asymmetrisch' is dus 'niet symmetrisch'.

Zet je vreemdetalenkennis in.

Vergelijk het woord met een gelijkaardig woord in een vreemde taal (bv. Frans, Engels of je thuistaal). Bv. charitatief (liefdadig) < charity (Engels voor 'goed doel' of 'liefdadigheid').

Gebruik een hulpbron.

Maak gebruik van een hulpbron. Dit kan een lector, vriend of familielid zijn. In dat laatste geval moet je wel steeds controleren of de gevonden betekenis correct is in de context van jouw tekst. Je kan ook aan AI-toepassingen (bv. Copilot) vragen om je de betekenis uit te leggen en enkele zinnen te formuleren met het nieuwe woord. Blijf ook hier kritisch en controleer of het correct is.

Als PXL-student heb je gratis toegang tot de volledige (vertalende) woordenboeken van Van Dale.

Die kan je via deze link raadplegen.

Wil je ze thuis of op kot raadplegen? Denk dan aan de VPN-verbinding.

MEER OEFENINGEN EN HULP VIND JE IN HET REMEDIËRINGS-AANBOD TAALGROEI

v.u. Hogeschool PXL - Dienst Studietoelagen - E-learn- en media 24. 3000 Hasselt - Dienst Studietoelagen - 2020/2025

INTRACURRICULAIRE REMEDIËRING

Verplichte remediëringslessen voor studenten die minder dan 60% scoorden op de Starttoets Nederlands.

- De lessen sluiten aan bij de zelfstudiepakketten in de vakken 'Basisvaardigheden' en 'Taal en communicatie 1a'.
- 8 remediëringslessen: < 6 lessen gevolgd = ND (niet deelgenomen) op rapport
 - **Taal op eigen niveau: begrijpend lezen, woordenschat, woordleer, zinsleer, taalzorg, werkwoordspelling, algemene spelling**

Kan ook voor de start (opfrissingscursus)

INDIVIDUELE TAAALONDERSTEUNING

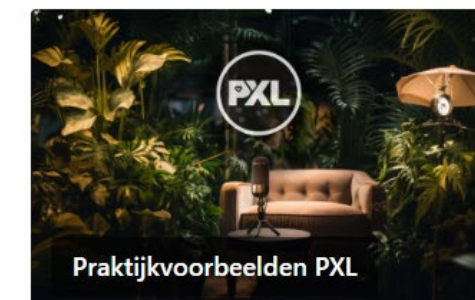
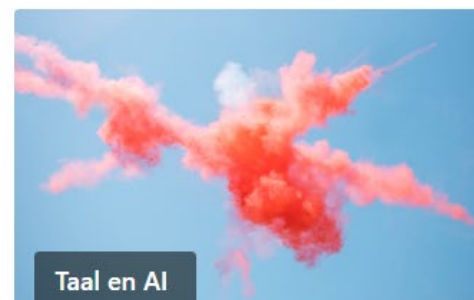
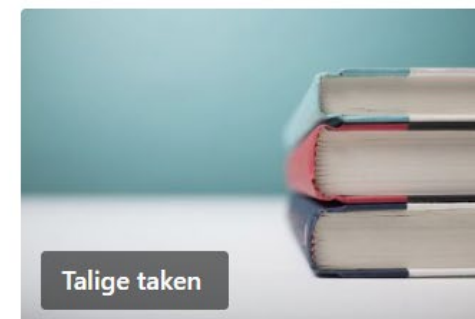
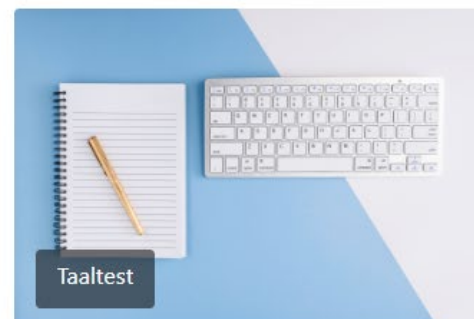
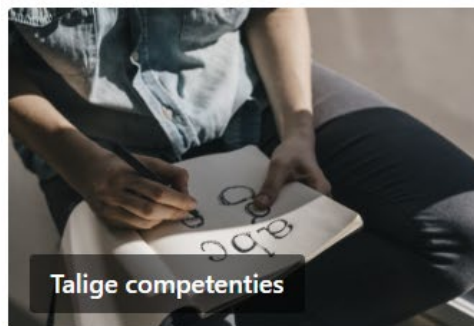
Individuele begeleiding

- bv. zakelijk/wetenschappelijk schrijven, mondelinge taalvaardigheid, begrijpend lezen, onderwerpen uit de remediëringslessen
- Op vraag van de student
- Na doorverwijzing van lectoren/mentoren tijdens stages

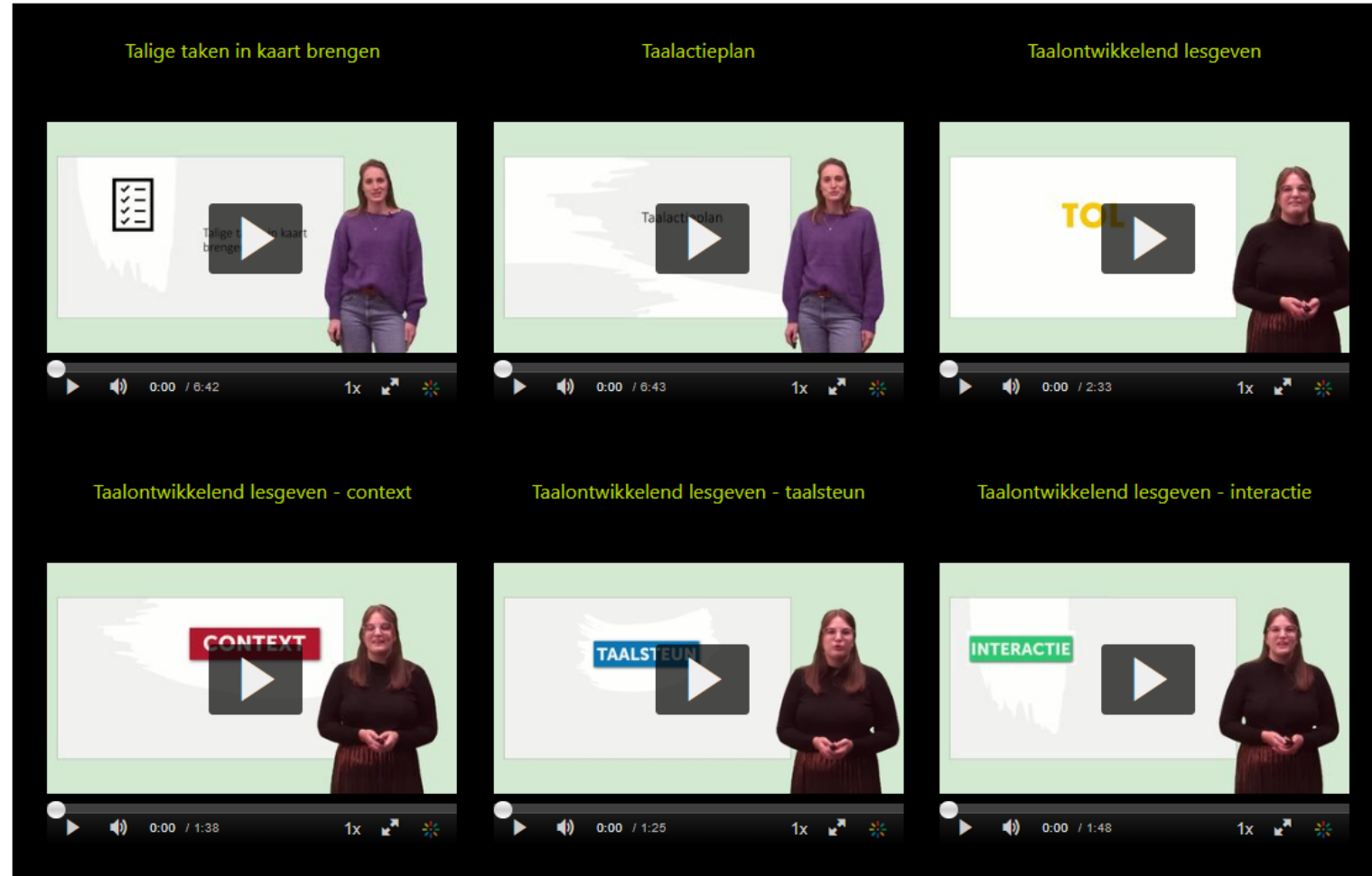
Feedbackgesprekken en taalcoachingsgesprekken

- Niet geslaagd op Starttoets
- Niet geslaagd op examen Taal in januari

Professionalisering en ondersteuning voor lectoren

Professionalisering en ondersteuning voor lectoren

ROUTEBOEK

Informatieve tekst lezen

kenmerken:
inhoud, vorm,
taal

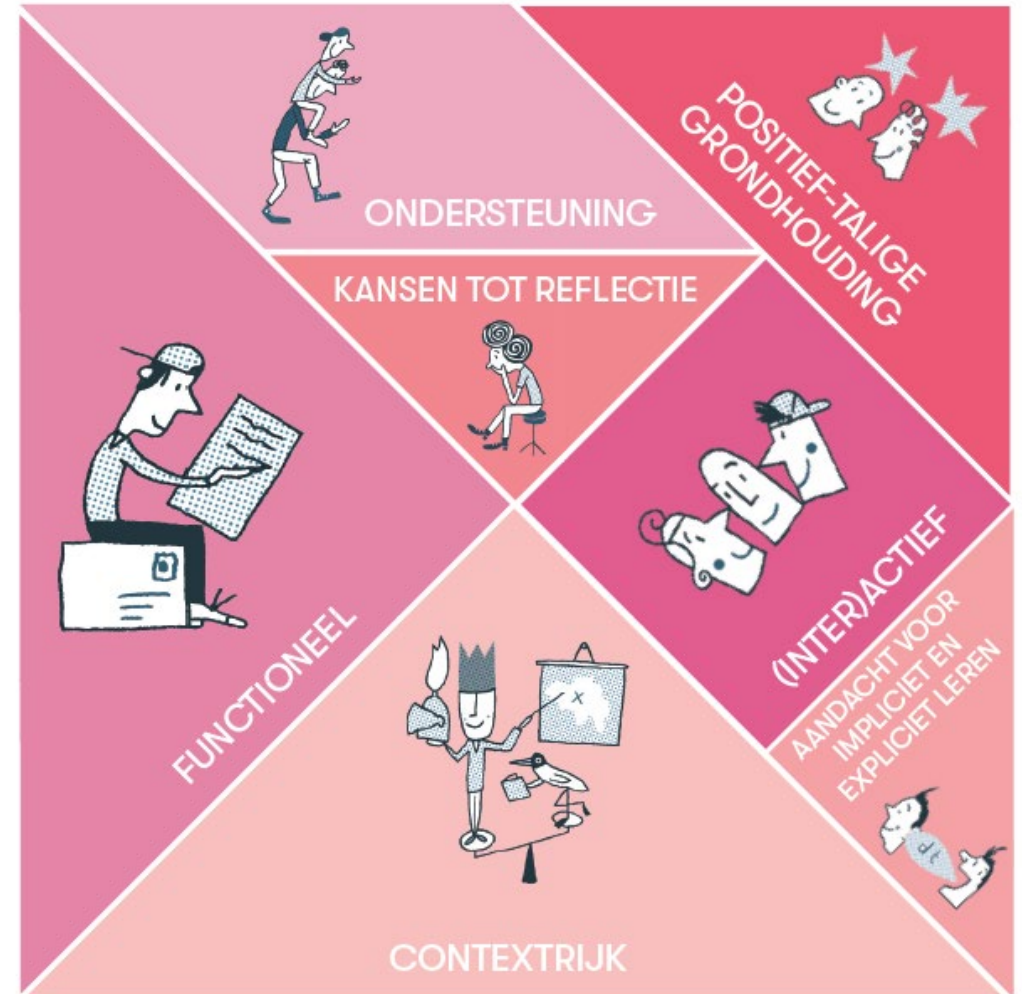
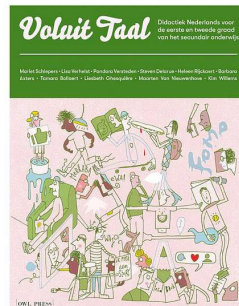
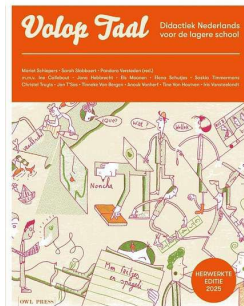
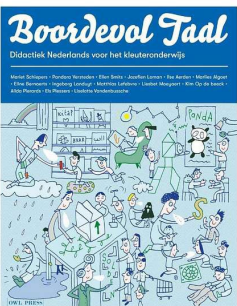
OVUR:
oriënteren,
voorbewerken,
uitvoeren,
reflecteren

Kijkwijzer /
rubric

TAALKRACHTIG ONDERWIJS

Taalkrachtig onderwijs...

- stimuleert een positief-talige grondhouding
- is contextrijk
- is functioneel
- is (inter)actief
- geeft ondersteuning
- zet in op expliciet en impliciet leren
- biedt kansen tot reflectie

DEPARTEMENT

LEESBELEID

INTRACURRICULAIR

J1, S1: 'Basisvaardigheden', 'Taal & Communicatie'

- Taalbeheersing (zelfstudie – leerpad)
 - O.m. woordenschat (via apps als Quizlet, Wooclap ...)
- Opstart leerlijn onderzoekend handelen
 - O.m. manieren van lezen, passende informatie zoeken, betrouwbaarheid van bronnen bepalen, structureren, begrijpend lezen

KRITISCH LEZEN

- In hoeverre past de informatie uit de tekstbron bij het doel waarvoor ik deze informatie wil gebruiken?
- Confirmation bias > perspectiefwisseling
- Hoe betrouwbaar is de tekstbron? Hoe beoordeel je dat? (bron, onderwerp, auteur)
- Evidence based > evidence informed
- Argumenteren (verschil feit-mening-argument + argumentatiefouten)
- Kritisch kijken naar en omgaan met AI

Kritische reflectie

- Kwaliteit van aanbod (inhoud en organisatie)
- Kwaliteit en omvang remediëringspakket (online en intracurriculair)
- Omvang en inhoud lessen rond kritisch lezen - Voldoende? Overbodig?
- Bereik doelgroep?

Ronde tafel – kritische (zelf)reflectie

1. Aanpak (start)toets in jouw hogeschool / departement / opleiding?
2. Aanpak remediëring?
3. Struikelblokken? (student / lector / organisatie)
4. (Mis)match?

Focus
=
lezen!

HOGESCHOOL PXL